

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодиноким число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові по два дні
крім неділі і руских свят
о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зга-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наці-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Внесенє посла Гупки

в рускім соймовім клубі.

В понеділок по полудни зібрали ся рускі послы, щоби застановити ся над внесе-
нем пос. Гупки в справі факультативної
неподільности селянських ґрунтів і витво-
рення сим способом середущої селянської
посілости земельної. Внесенє пос. Гупки
не є оригінальним єго помислом. Вже в
1889 році, з почину тодішнього міністра
гр. Фалькенгайна, ухвалила державна ра-
да рамовий закон о такій факультативній
(не примусовій) неподільности селянських
господарств, а полишила поодиноким сой-
мам свободу, на основі сего рамового за-
кона ухвалити краєві закони о такій непо-
дільности. Пос. Гупка уложив проєкт до
такого краєвого закону і сей стоїть на
днєвнім порядку теперішньої соймової сесії.

Проєкт сей наробив в селянських кру-
гах і деньниках багато шуму і визвав ду-
же остру критику. Послы селянські всякої
відтні, а навіть і демократична лівця
соймова заявили ся проти сего закона. Тож
клуб руских послів доконав також свого
обовязку, що зійшовшись розібрав осно-
вно се внесенє пос. Гупки.

Над внесенєм переведено в рускім
клубі лише генеральну дебату. До обсу-
дження поодиноких параграфів клуб не
приступив, а то по причині, що кодифіка-
ція сих параграфів в більшій мірі ще не
усталена. Аґрарна комісія зрозуміла вже,
що кодифікація сего закону недостаточна
і подекуди неясна, і для того вибрала суб-
комітет для точнішої стилізації всего
проєкту.

З генеральної дискусії, в котрій заби-
рали голос майже всі члени клубу, вий-
шло, що внесенє пос. Гупки, хоч вийшло
з доброї інтенції: допомогти селянському
станови, не досягне своєї цілі, позаяк біда

селянського стану не лежить виключно
в роздроблюванню селянської землі, а на
сю біду складає ся дуже багато других
поважних чинників. Вправді порадо було
би, щоби селяни наші могли посідати біль-
ші простори землі, але закон пос. Гупки
не стремить до того. Закон сей стремить
лише до вироблення обмеженого числа се-
редущої посілости земельної, а про загал
селянський зовсім не дбає і не двигає се-
го загалу економічно. Противно. Закон
пос. Гупки витворив би з часом на місце
теперішнього хатного і земельного проле-
тарияту — пролетарият безхатний і
безземельний, грізніший для суспіль-
ности від теперішнього пролетарияту. Закон
пос. Гупки обмежує горожанські свободи,
бо хоч на око дає він селянинові свободу
ділити або не ділити свого майна, то таки
деякими постановами вяже єму руки. Закон
сей вносить роздор в селянські родини,
злість та ненависть брата до брата, а на се
чейже ніхто згодити ся не може. Закон сей
складає рішенє деяких важних справ (що
до питання: хто має посісти землю?) в не-
компетентні, нефахові і необ'єктивні руки,
приміром в руки суду і знатоків (?). Закон
сей ратує лише одиниці на кошт загалу.
Економічно сильніші одиниці можуть бути
на руку державі, але не краєви. Давнійша
примусова неподільність селянських госпо-
дарств з літ перед 1868 роком не двигну-
ла економічно селян, тож і проєктována
факультативна неподільність не двигне їх.
Услівя до витворення середущої посілости
селянської, наведені в законі пос. Гупки,
суть за тяжкі, а притім не примінені до
різномірних економічних обставин в нашім
краю. Закон спадковий пос. Гупки крив-
дить тут і там спадкоємців, кривдить дітий
одного батька. Закон сей не подумав о лег-
кім кредиті для переємця неподільної спад-
щини і через те спинює сплату видідиче-
них членів родини. Нефабричний наш край

не буде в спроможности дати хліба безхат-
ному і безземельному пролетариятові.

Такі і другі заміти піднесено в рускім
клубі, почім ухвалено, сей проєкт за-
кона пос. Гупки поборювати яко невідпо-
відний і зовсім безцільний. Мисль сама мо-
гла бути добра, але пос. Гупка не примі-
нив єї до наших відносин.

Дальша дебата в клубі буде переве-
дена, наколи субкомітет аґрарної комісії
упорає ся з своїми поправками.

Д о п и с ь.

З Косівського.

(Через що ще може гуцул терпіти).

В моїх дописах подав я «ріжні моди», че-
рез які гуцули терплять. Тепер знова покажу,
через що ще може гуцул терпіти раз невинно,
а о чім я провідав.

Гуцул Козма Палениця, з Яблониці галиц-
кої, купив в падолисті 1898 р. на ярмарку в
Косові коня від Фед. Кубчука, гуцула з Яворо-
ва, при свідках, а крім того подав му продаж-
ний «регіт» (карту) на коня. Коня того виміняв
Коз. Палениця другому гуцулові, Юрієви Савчу-
кови з Ферескулі, з початку вересня 1899 р. за
другого коня, також при свідках. Нещастє хо-
че, що Юрій Савчук пішов з виміненням у Коз.
Палениці конем в роботу на Буковину, де Юрій
Савчука прихопили на крадежи 4 штук рогової
худоби. При допитах сказав Юрій Савчук, що
коня має від Козма Палениці, тож післали жан-
дарма, — тріхтер зове єго гуцул, — по Козму Пале-
ницю. Жандарм казав собі гуцула до коршми
спровадити і упередив о тортурах, якими у
таких случаях деякі жандарми охочо послуґу-
ють ся, «як не приповіш си, то так ті зала-
ную і обійду, що нагадаєш си мамине молоко».
Але гуцул застеріг ся, «що винного не вільно
мучити, а то мене невинного». Жандарм побо-
яв ся хіснувати з погрози. Гуцул казав припро-
вадити свідків, при котрих коня куповав, але
сего жандарм не прийняв, тож гуцул пішов за

12

ГЕНРИК ІБЗЕН.

Як ми мертві воскресемо.

(Далі).

ПРОФЕСОР РУБЕК.

А деж він тепер?

ІРЕНА.

Десь на кладовищі. Має над собою висо-
кий, красний памятник, а в черепі оловяну кулю.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Сам застрілив ся?

ІРЕНА.

Подобало ся йому випередити мене.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Не жалувш за ним, Ірено?

ІРЕНА

не розуміючи.

За ким?

ПРОФЕСОР РУБЕК

Ну, за добродійом Сатов.

ІРЕНА.

Він не називав ся Сатов.

ПРОФЕСОР РУБЕК

Ні?

ІРЕНА.

Мій другий чоловік називав ся Сатов. Він
є Росіянином.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

А деж він є?

ІРЕНА.

Далеко відси, в Уралю. У своїх копальнях
золота.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Так він живе ще?

ІРЕНА

здиґав раменами.

Живе? живе? По правді я забула його.

ПРОФЕСОР РУБЕК

стрепенув ся.

Забила — ?

ІРЕНА.

Так, малим, гострим кинжалом, який маю
все при собі в ліжку. —

ПРОФЕСОР РУБЕК

пристрасно.

Не вірю тобі, Ірено!

ІРЕНА

сміється ся лагідно.

Можеш повірити спокійно, Арнольде.

ПРОФЕСОР РУБЕК

гляди на неї зі співчутєм.

Ти не мала ніколи дітий?

ІРЕНА

Мала, навіть багато.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Деж вони тепер?

ІРЕНА.

Я повбивала їх.

ПРОФЕСОР РУБЕК

суворо.

Тепер брешеш знов.

ІРЕНА.

Я повбивала їх. Коли кажу тобі! — Повби-
вала їх зі справжньою радістю. Як лише прий-
шли на світ. Або навіть вже, швидше, богато
швидше. Одно по одвім.

ПРОФЕСОР РУБЕК

понуру, поважно.

Щось загадочного, криється ся в тім, що ти
говориш.

картою і хоча всі «ахта» перетрусили, на недолю гуцула карти, з котрою коня купив, не могли найти.

Закованого гуцула запровадив жандарм на Яворів, щоби перевірити, чи купив він від тамошнього гуцула коня, а понеже Козма Палениця не міг собі пригадати імя гуцула, тож мусів невинно дальше терпіти. Дивно, що жандарм, котрий на таких справах повинен бути «битий», не умів собі порадити. Тож то не тяжко було дійти правди! Гуцул подав, в котрім часі купив коня, таж треба було лише заглянути до книжки паспортної для худоби — і була би невинність гуцула виявилась. Та ба! що там має кого обходити добра слава та невинні муки якогось там «смердячого» гуцула! То байки — а ґрунт, що прихопило ся «злудія».

З Яворова пігнав той жандарм закованого гуцула до Устя-Путилова і ту віддав «арештанта» командантові стайні жандармерії; сей сказав до свого жандарма: беріт добрий бук, та обґаратайте его. Але, як тріхтер — оповідав гуцул — зацвенькав до постенфіра, то лише мі утєв у груди стусом так, щом головок висів до стіни і в очех ми стемніло. Звідси пігнали гуцула до арештів в Путилові, де слідчий судия переслухав его аж 6-ї днини, хотий гуцул мав просити раз коло разу о переслуханє: «бо я невинний, бо ме мучет як Суса Христа». Переслуханє було достоту таке саме, за яке згадував п. Барвіньский в інтерпеляції з 21/3 с. р. Гуцул оповідає, що судия слідчий не розумів его аї слова, «а лише щось цвенькав до писаря, а як я писареви відповів, то писар єму цвенькав». (Правдоподібно був се ад'юнкт Герш Гольдштайн).

Яке то «цвеньканє» може бути, на се маємо достаточні докази. Оден гуцул, в часі розправи, назвав свого адвоката остатними словами за те, що адвокат мав взяти і від него і від противника за «оборону» (може через забуте), а судия Герш Гольдштайн ні слова з того не розумів. Ще лучший доказ що, коли судия Герш Гольдштайн поставив питанє через писаря свого (тажже жидка) до гуцула, а коли гуцул відповів, писар яко товмач передав судії цілком що иншого (се було наведене в інтерпеляції з 2/3 1900 проти Schärf & Söhne). Відповідь була так дуже перекручена, що один з присутних під той час на розправі, викрикнув до писаря: «а ти що говориш таке, коли гуцул що иншого відповів!» А кілько то разів могло таке повторити ся і не було кому вставити ся за бідним гуцулом?

Нераз приходилось мені чудувати, чому гуцули межи своїми «ахтами» таку силу карт на худобу з «первовіку» держать. Аж тепер я порозумів, що ті карти можуть встеречи бідного

ІРЕНА.

Щож я винна? Кожде слово, що говорю до тебе, підшентує мені хтось до уха.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Мені бачить ся, що я один лише розумію їх значіне.

ІРЕНА.

І лишиш ся, здасть ся, самотнім.

ПРОФЕСОР РУБЕК

опираєть ся руками до стола і глядить їй глибоко в очи.

В тобі порвали ся струни, Ірено.

ІРЕНА

ніжно.

Все то так дієть ся, коли умирає молода, з горячою кровю жінка.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Алеж Ірено, прожени від себе геть ті дивні привиди —! Ти-ж живеш: живеш — живеш!

ІРЕНА

підводить ся поволи і каже дрожачи.

Я була мертва, цілі роки. Вони прийшли і звязали мене. Зішнували мені до купи руки на плечех. — А потім вкинули мене в яму, замкнули залізними засовами, якої стіни були вилужені — так, що в горі на землі ніхто не міг чути крику похороненої. — Але тепер починаю чим далі воскресати із мертвих.

(Далі буде).

гуцула від напасти. На другий тиждень принесла жінка Козми Палениці карту від заквестіонованого коня. Карта віднайшла ся в рукавиці. Але і се гуцулови не помогло. Він «висидів» 6 неділі в Путилові а 1½ тижня в Чернівцях, де якийсь пан рат під номером 11 мене пожалував, — видно своя віра, — не такий, як той в Путилові, що лише вибалудив на мене очи, та цвенькав до писаря. — Та пожалував мене той пан рат — оповідав Гуцул — що я так невинно терплю і потішив мене, що незадовго пустять мене на фрай. Мене пустили на фрай за 1½ тижня. Але татку! (так зовуть ту гуцули душпастирів) хто мені верне сором, бо я ще не був на праві і перед війта. Хто мені верне утрачені дні? — з притиском та розжалоблено закінчив гуцул. В часі свого оповідання жаливсь гуцул найдужше на те, «що ад'юнт не розумів мене, бо звичайно жандарм недоучений тай слуга, а ад'юнт має бути ніби дуже учений, — казали, — тай не уміє по нашому!»...

Загальні збори Наукового Товариства ім Шевченка

відбули ся в неділю (1. н. ст. цвітня) в салі Рускої Бесіди при участі 43 членів і тривали від ½3-ї до ½7-ї години вечер. Збори відкрив голова Товариства проф. М. Грушевский привітом членів і гостей і вказав передовсім на зверхню діяльність Товариства, яка виявила ся виданєм 2-х томів наукових рефератів, що мали бути відчитані членами Товариства на XI археологічній з'їзді в Києві, однак задля відомого виключення українсько-руської мови із з'їзду діяльна участь членів Товариства в з'їзді стала ся неможливою і реферати на з'їзді призначені найшли місце в згаданім виданю. Можна би було ще й 3-ій том видати, наколи-б всі зголошені реферати вповні були подані (з деяких подано лише зміст).

Внутрішня діяльність Товариства проявила ся ухвалою нового статута, що надав єму строго наукову основу і на тій основі іменовано 32 дійсних членів, в котрім рішачим принципом була наукова кваліфікація членів взагалі і діяльна їх участь в наукових роботах Товариства.

Видавнича діяльність Товариства зросла і в тім році, але брак гроша і скупі субвенції розмірно до такої значної діяльності видавничої змусили Товариство сягнути до касових засобів і в 1898 р. з них видати 3000 зр. Товариство сподіває ся, що так з краєвих як і з державних фондів збільшать ся підмоги для него, і се дасть єму спромогу ще більше розширити свої видання.

За минувший рік видало Товариство 15 томів наукових видань, крім того математично-лікарська секція видала 2 томи, а тепер приходить на чергу розширене видань правничої секції, завдяки заходам дра Дністрянського, і для неї випадало би виведати потрібну підмогу.

Науково-літературний Вістник, орган Наукового Товариства мав задачу опікувати ся літературою і старав ся здержати всеукраїнський характер. В порівнянню з минувшим роком Вістник може вказати ся значним зростом числа пренумерантів.

Виділ Товариства старав ся також перевести відповідно розширеній діяльності і збільшенню аґенд також внутрішнє діловодство, однак ще не повело ся докінчити виділову унормованя «університетської фундації», задля не переведених ще переговорів з фондатором.

Товариство понесло в минульім році болючі втрати, бо смерть забрала єму деяких членів, а іменно відомого етноґрафа Митрофана Дикарева, що завіщав Товариству свою літературну і материяльну спадщину, конципіста намісництва Володимира Барвіньського, проф. університету в Градці Михайла Борискевича, властителя реальности в Гребеневі Глинського і о. Алексія Тороньського.

Повстанєм з місць віддали збори честь пам'яті померших членів.

Відтак секретар Гнатюк відчитав протокол з вторічних зборів, котрий прийнято до відомости.

Слідувало з черги справозданє з діяльності виділу і секцій, котре прийнято без розправи, а опісля справозданє касове, при котрім до-

магали ся деяких пояснень проф. Кокорудз, Ол. Барвіньский і Ярослав Грушкевич. По поясненнях даних касієром і головою Товариства, прийняли Збори справозданє касове до відомости і уділили уступаючому виділову на внесенє контрольної комісії абсолюторії.

Прийнято з черги до вибору виділу. Головою вибрано аклямацією проф. М. Грушевського. До виділу війшли: проф. С. Громницький, др. Вол. Охримович, В. Гнатюк, Томашевский, проф. Кокорудз і др. Вол. Коцовский. Заступниками вибрані: Крушельницький Антін, Новаковский Петро і Макух Іван.

(Далі буде).

Вісти з Канади.

Як широко розкладає свої обрусительні рамена великий російський молах, нехай про те свідчить допись, яку американська «Свобода» подає з Dauphin, Ман.

«По руских колоніях в Канаді» — пише дописуватель — вештались вже всілякі аґенти і польські і московські, а кождий захвалював свою віру та народність. Тепер знов денедє появил ся «паперовий» аґитатор, що єму на імя «Свѣтъ», котрого кажуть, редаґує чоловік, що покинув свою народність, а підбіг під розкази російської наґайки. Застерігаємось, немов би ми були противниками російського народу, ми лиш не любимо посіпак російського кнута, що за гроші продали би все, навіть рідну маму.

Отже той «Свѣтъ» манить нас на ту православну віру та каже нам уважати себе за рідних дітей батюшки царя та російського Синода. В 2. ч. з с. р. кличе до нас: «не ходіть во тмѣ!» Смішно! Отже-ж я теж православний Русин, але до такого свѣтла, яким свѣтить «Свѣтъ», не пристав би за золоті гори. Яке то те свѣтло російське, ми аж надто добре дізнали ся від Духоборців, котрі нам таке розказують о тім добрі, аж волос дубом стає на голові. Духоборці кажуть до нас: «Читайте з увагою «Кобзаря», вашого славного Русина-Українця Шевченка, а переконаєте ся, що не тільки ми зазнали лихих злиднів від російського кнута, але і наші брати Русини-Українці терпіли і терплять там ще і тепер».

Про те все редактор «Свѣта» ані не писне; він видко ще гірший Москаля, бо навіть ті про те пишуть. Він закриває правді очи, але она виходить на верх, як олива. «Свѣтъ» може хопити на гачок православної віри хіба наламарів, або таких, що не чули нічо за свѣт божий, але нас на таку полову не возьмеш. Мусите знати, ви всі платні аґенти, що ми Русини в Сполуч. Державах та Канаді приходимо вже до того переконання, що борба за віру хліба не дасть, що ми ту не приїхали глядати московської віри, а свободи і просвіти, щоб стати на рівні з иншими культурними народами.

Лишіть ви віру нам самим, ми від вас пацпорту до неба не потребуємо».

Канадієць.

З політичного поля.

В Празі нараджували ся через кілька днів прихильники реалістичного напрямку в політиці. В конгресі взяло участь звиж 300 визначнійших осіб та делеґатів з Чех і Моравії під проводом проф. Масарика. Збори уконституовали ся як нова партія під назвою: «Ческе людове сторонництво». Програмою сего сторонництва є порозумінє з Німцями на підставі рівноуправнення. Дальше висказує ся програма за відграниченєм округів в Чехах, не бачучи в сїм жадного розшиматованя краю, та жадає обовязкової науки німецького язика в середних школах ческих. Програма не закидає постулату історичного права державного ческого королівства, але висловлює гадку, що приреченя, дані в сїм згляді, на разі не є можливо виконати.

При вчерашній, бюджетовій дискусії в угорськїм соїмі, заявив президент міністрів Сель, що угорська, депутация квоти буде переговорювати з сею австрійською депутациєю, яку австрійська рада державна оголосить легальною. Чи австрійська депутация уповажнена ще до загальних функцій, се не належить під осуд Угорщини, але виключно австрійського парламенту. Супро-

тив твердження посла Ургона, що Угорщина наслідком впливу німецьких капіталів входить в зависиме відношенє до Німеччини, заявив президент міністрів, що Угорщина не отягала би ся навіязувати такі подібні інтереси з Німеччиною навіть тоді, коли-б відносини до Німеччини не були такі приязні та тісні, як отсе тепер. (Гучні оплески). Далше зазначив президент міністрів Сель, що він є противником митового тягару та уважає се в теперішніх відносинах шкідливим для Угорщини. Бесідник відпирає відтак закид Кошута, мов би австрійський кабінет не був конституційним, та мов би угорське правительство було надто податливе супротив австрійського правительства. Против сего закиду свідчать виследи нарад, які відбули ся послідніми часами між обома правительствами. В дальшій тягу засідання міністер скарбу Люкач предложив проєкт до закона в справі знесеня календаревого та ієсратового стемпля з днем 30. червня 1900.

Сойм в Горицїй отворений вчера своїм маршалком, розпочав свої наради. Маршалок повітає намістника Гоеса, та горячими словами згадає про наближаючий ся 70-літний ювілей нашого цїсаря а також 400-літню річницю приналежности Горицїй і Градиска до габсбурскої династїї. Промова покінчила ся окликом в честь цїсаря, повтореним з одушевлєнем цілою палатою. Намістник повітає сойм по італійськи та по словенськи, прирікаючи як найбільшу поміч для праці сойму. Заразом висловив свою радість, що всі словенські послы явили ся в палаті закінчив желанєм як найліпшого успіху для соймової сесїї.

Про російсько-турецкий договір доносять з Царгорода через бюро Вольфа, що переговори щодо будови залїзниць в північній Малій Азїї покінчили ся вчера. Туреччина обовязала ся уділити концесїї на сї залїзничї лїнії російським капіталїстам, коли-б сама не хотїла, або не могла приступити до будови сих лїній.

З Москви доносять, що на другий тиждень очікують там царської пари. Сїй подорожї приписують велику вагу та лучать єї з кружачими поголосками про мобілізацію російських військ.

НОВИНКИ.

— **3 тов. ім. І. Котляревського.** Заходом секції артистично-технічної відбуде ся в недїлю дня 8. н. ст. цвітня в сали «Мійського Касина» третє аматорське представлєнє. Відограно буде комедия в 3. діях Гр. Цеглинського «Аргїнавти». Близшу програму оголосить ся пізнійше.

— **Вечерок в честь поетів Тараса Шевченка і Адама Міцкевича** устроюють ученики ц. к. учительської Семинарії мужескої у Львові дня 5. цвітня с. р. в салї школи ім. Станїца (улиця Скарбківська). — Програма: «Передє слово» вповість тов. Смуїковський. — 1) Мендельсон: «Марш весільний» на 4 руки, відграє тов. Мальський і Галуза. — 2) а) Шевченко-Вербицький: «Думи мої», б) Котарбінський: «О сьвіце» відспїває хор мужеский. — 3) Міцкевич: «Редута Ордона» віддеклямує тов. Гляти. — 4) Ветам-Моношкю: ария з опери «Галька» solo скрипки, відграє тов. Паньків. — 5) Шевченко: «Мое посланїє» віддеклямує тов. Городиский. — 6) Фокт: «Піснь вечїрна» квартет смичковий. — 7) Шевченко-Колесса: «Було колись» виконає хор мужеский. — 8) Маскаві: «Кавалерия русікана» (Інтермеццо) відграє оркестра. — 9) Шевченко: «Гамалїя» віддеклямує тов. Михалевский. — 10) Міцкевич-Орловский: «Степи акерманські» виконає хор мужеский. — 11. Бернацкий: «Тропак» solo скрипки, відграє тов. Паньків. — 12) Міцкевич: «Дяди» часть III. дія I. (в килїї Конрада). — Закінченє. — Початок точно о год. 6. вечером. — Вступ вільний за оказанєм програми (виключно для мушїн), добровільні датки на «Товариство школи народної» і «Театр руский ім. Котляревського».

— **Самбірська філія «Просьвіти»** устроює в честь Тараса Шевченка дня 12. цвітня (в четвер) с. р. торжественне народне віче з такою програмою: 1) Вступне слово; 2) Відчит на тему: Тарас Шевченко — поет; 3) Деклямація; 4) Слово на закінченє: Тарас Шевченко — патріот. — Вступ на віче вільний.

— **Засіданє Видїлу Руского Товариства педагогїчного** відбуде ся в п'ятницю дня 6. цвітня о годїні 6. де звичайно.

— **В товаристві «Академічна Громада»** у Львові завязала ся «інформацийна комісія», що поставила собі метою посередничити в вишукуваню лекцій, диюрн та иньших способів удержання. Крім того буде она уділяти товаришам-академікам всіх потрібних інформацій. В склад ко-

місії входять з правничого видїлу: Гнат Кусїль і Богдан Гузар; з філософїчного: Стефан Ганущак, Теодор Гуль і Осип Чайковский; з медичного видїлу: Василь Пачовский. — Хто хоче одержати листовну відповідь, зволить залучити марку. Адреса: Товариство «Академічна Громада» у Львові, ул. Академічна ч. 8., II. поверх.

— **В Яворові** святковано дня 25. марта пам'ять незабутного Кобзаря України, Тараса Шевченка. Вечерниці відбули ся в великій салї «Сокола» при численно зібраній публиці. З інтелїгенції явила ся лиш руска яворівська, — бо Поляки застрейкували — «количні, молодші сьвященяки; решта — велика сила міщан і селян, а на передї салї молодїж. Вечерниці зачали ся вступним словом п. М. Масюка. Він коротко зазначив вагу сего торжества і висказав надїю, що від тепер що року будуть Яворівці святкувати пам'ять свого народного генїя. Ширше про Шевченка мало бути сказанє у відчитї, однак відчит, на жалє, не міг виголоситись задля перепон властї політичної. Відтак міщанський хор відспївав піснї: «Звени, звени мій торбане», а опісля «Закувала» і щедрівку Колесси «Там за горою». Сї спїви випали дуже гарно. Незвичайне вражєнє зробила оркестра селянська з Махнова. Она на безнастанні оплески і оклики муїєла відограти багато кусників. Та оркестра, вишколена виправною диригентурою п. Горницького, розвиваєсь тепер дуже добре, а найбільше опікує ся нею о. Кузик, парох махнівський. Він то і заохотив музикантів, щоб їхали кілька миль до Яворова серед дуже прикрої спїжної замети, бо сюда звивав їх обовязок патріотичний. І дійсно оркестра дуже радо прибула до Яворова та ї певно не пожалувались музиканти, коли побачили такий сердечний привіт від яворівських міщан. Також деклямації випали дуже добре; особливо гарно віддеклямувала «Хустину» панна А. Макарушка, а «Посланїє» п. Мартинович. В серединї торжества відчитав о. К. Миколаєвич, сорудник в Яворові, наспівші на єго руки телеграми, котрі також причинились до звеличання сего сьвята. Сьвято закінчило ся імном «Ще не вмерла Україна», який відспївали міщане в супроводї оркестри.

— **Відзначенє нашого земляка.** З Кракова пишуть: Дня 31. марта с. р. в краківській академії штук красних одержав за рисунок акту академічного першу нагороду конкурсую талановитий і многонадійний земляк наш п. Модест Сосенко.

— **«Свѣтъ»**, часопис для православнихъ Руссиновъ въ Соединенныхъ Штатахъ и Бразилїи, и органъ русскихъ православныхъ Братствъ въ Америкѣ. Олд-Фордж, Па Суббота 26 марта 1900. Н. 6. Годъ IV. Отсе повна назва пропагаторки право- та царославія в Америкѣ. Аби нашим читателям дати образецъ, якими хитрими дорогами ходять платні, російскї пропагатори, наведемо уривок з дописи якогось Луки Гошка з Ансонїї.

«Ми хочемо показати — сказано там — що за сила въ русскомъ народѣ накопи вонъ самъ зачнетъ дѣлать, прїйшовши до свѣдомости своего русского «Я» и то православного. Въ Ансонїи було багато ворогівъ проти православїя и то не малыхъ, но великахъ, котрі въ концї и самї покорились познавши правду. Мы легковажимъ собѣ теперь всякі напады нашихъ братовъ унятовъ. Мы идемъ за голосомъ правды и не будемъ падати ниякой жертвы хоть бы и наибольшей, щобъ только достигнути нашей задушевной цѣли: воздвигнуть православный храмъ во всей его лѣпотѣ и красотѣ на славу Христа и Его святой православной церкви а на скрежетъ зубовъ вороговъ православїя и колькохъ ще до тепер упорствующихъ братовъ нашихъ въ уніи, котрыхъ ще до якогось часу баламутить о. А. Бончевскїй, которого дни отшествїя порахованї».

— **Концерт «Лютнї».** В салї «Народного Дому» устроює львівське тов. спїв. «Лютня» в середу 4. с. м. о год 7½, вечером концерт під дирекцією Мечислава Солтиса, директора гал. Товариства музичного, при співучастї пп. Людвиги Марек, Анни Прокоповичівної, д-ра Карла Черного, Олексї Нижанковського, Здислава Щепанського і оркестри 30. полку під проводом капельмайстра п. Ролля.

— **«Prima Aprilis» не на жарт!** Жидівка Зелінгєрова з Кракова сходила саме зі сходів кам'яницї, де містила ся каварня. Аж тут приступив до неї молодий чоловїк і просить єї, щоб вимїняла єму двї сторублївки на 500 корон. Зелінгєрова рада, що навинув ся єї такий добрий «інтерес», не приглядала ся дуже добре рублям. Видїла, що «бумажки» синї, числа «100» також видїють, отже виплатила молодцеві жадану квоту. Обманство пізнала аж дома: сторублївки були дуже лихо підробленї. Зелінгєрова дала зараз знати на поліцію, але обманщик пропав разом з першим цвітнем.

— **Огні.** В ostatnich днях навістили пожари слїдуючі місцевостї: В Волчківцях знищив огонь 2 селянські загороди вартостї 18 тисяч корон. — В Воронові згорїло кілька шоп і молотїльня; шкода виносить 43.000 корон. — В Янові (Самбір) знищив огонь кілька селянських загород вартостї 10.000 корон. — В Спитковицях пого-

рів один господар. — В Чорнім Дунайци знищив огонь два доми вартостї 3.000 корон. — В Сурохові (Ярослав) згорїло пять селянських загород, шкода виносить 6000 корон. — В Кобилівцях (Теребовля) знищив огонь загороди сїмох селян і нанїс їм на 4000 корон шкоди.

— **Ну, того ще певно не бувало.** З Праги доносять: В місточку Плянїц, коло Пільзна, настало було від пяти місяців велике занепокоєнє, викликанє тим, що хтось жінкам і дївчатам в церкві, коли они клячали і молили ся, в загадочний спосіб витинав із спідниць цілі, великі й на метер кусні. Прїйшло до того, що жінчини бояли ся вже клякати, а місцевий сьвященник, о. Котек, довідав ся о тїм і визначив 200 корон нагороди за зловленє того, хто робить такі пакости. То помогло, бо якийсь хлопець підглянув злочинця в тїй хвилї, коли він ховав довгі ножиці, котрими дійсно відтїяв був якийсь селянцї кусєнь спідницї. Був то старий халупник Йосиф Прохаска, котрий дуже пильно ходив до церкви, і на которого ніхто не мав підозріння. Жан-дармерия зробила у него дома ревїзію і наїшла на подї цілі купи в порядку зложених витинків із спідниць. Єго поставили перед суд за злобне ушкодженє чужої власности, і він признає ся до того, але оправдував ся тим, що якась циганка порадила єму, щоби він о скілько можна як найбільше куснів повитинав із спідниць жєнщинам в церкві, а відтак в попелєву середу закопав на своїм полі, шептаючи при тїм якієсь слова, котрих она єго научила, а з тих відтинків зробить ся відтак в землі золото. Всї пошкодованї були переконанї, що Прохаска зробив то лиш із забобонів, і просили, щоби єго лагідно укарати. Судия засудив єго на 48 годин арешту.

— **Нові відкритя археологїчні.** В Боскореалє недалеко Геркуланум і Помпеї відкрито розвалини великої і гарної староримської вїлли. Крім звичайних предметів до щоденного ужитя як лямпок, бронзових частий меблів, найдєно єще дуже гарні фрески, з богатим на причуд кольоритом. Вправдї в музею в Неаполї находить ся вже кількасот подібних фресків, викопаних в Помпеї, але боскореальскї фрески мають новї мотиви. В одній в кімнат находить ся фреска, на якій є зображеніх вісім осіб; між ними один старець з сивою бородою опирає ся на палици. Є се мабуть Епїкурей. Иньша фреска представляє жєнщину з китарою в руках, а при нїї стоїть карлиця-невільниця і слухає музики. На иньшїй фресцї представленї двї жєнщини, як сидять на лавцї на гарних подушках; одна другїй щось оповїдає. Дальше зображенї є мушїна і жєнщина, як обєє сидять на двох престолах, богато окрашєних. Мушїна є мабуть глядїятором, бо є нагий, і опертий на довгїм костурї, розмовляє з своєю сусїдкою і т. д. — Взагалї боскореальскї фрески мають велику вартість археологїчну, бо ріжняють ся від помпейських під неодним зглядом — хотїй не можна сказати, аби їх перевиспали артистичним виконанєм, а тим менше єще вартостїю тем, на яких суть основанї. Не улягає сумнівови, що в Боскореалє найде ся ще більше подібних фресків, якими збогатить ся неаполїтанський музей.

— **Переписка Редакції.** Впр. о. Е. Ф. Для недостатку місця спростованє відложили ми на завтра.

Телеграми.

Льондон, 3. цвітня. Депеша лїорда Робертса з Блємфонтен потверджує, що Боєри забрали цілий англїйський віддїл війська під проводом полковника Broadwood-а. Сей віддїл розбив був табор в суботу коло блємфонтенських водопроводів. Несподївано заатакували єго Боєри з трех сторін. Полковник Broadwood вислав свої батерїї та багажї в напрямї до Блємфонтен. Але в хвилї, коли табор мав переходити через глибокий брїд недалеко водопроводів, Боєри розночали сильний огонь зі своїх кріївок. Засїдка Боєрів була укрита так добре, що англїйскї форпости не замїтили єї і дали увїйти таборови в саму середину наставленої лапки. Богато коний та їздцїв упало під стрїлами Боєрів. Решта Англїчан опустїла місце, як мож було найскорше, лишаючи на боввицї сїм армат і всі багажї на 200 возах. Лїорд Робертс післав підмогу на поле битви. Боєрів могло бути 8.000 до 10.000.

Рим, 3 цвітня. Нинї має відбути ся голосованє над внесенєм на зміну регуляміну палати послів.

„Леонардівка“ незрівняної доброти, стара житня горівка — бутелька 1 зр., пів бутельки 50 кр.

Поручає торгівля

ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО

Львів, ул. Батория ч. 2.

13—30

Малий фейлетон.

Ізза віна.

— Кудя?... Кудя?... До тебе! ти розбишако!...

— Параско!... Сюда ходи!...

Схопив ся та сів на лавці.

— Ая!... з тобою сидіти му!

Аби ти мене вбив!... А не діждеш!...

Вибігла з хати.

Він сидів іще хвилю на лавці — потім схопив ся, відчинив скриню, перебрав одіж Параски — викинув її на двір, перехрестив ся та й запер ся в хаті.

Минув рік і ніщо на позір не змінило ся. Сьому умерла жінка, тому дитина — сей продав хату, аби сплатити жидови довг, той позбув ся корови на податок, та все се діється тихо, спокійно, минає ніким незамічене...

Все те овочі часу та обставин. — Ті два велитні, що їм увесь світ корить ся, не спинають ся в бігу ніякою силою без огляду на се, чи їх плодом плач чи втіха, щастє чи нужда...

Що кому шкодило, що Федір пішов на два місяці до тюрми? що кому з того, що він вже нині має вернути?... Село, як стояло без ньо-

го, так стояти ме і з ним — як ніхто не плакав, що його не стало в селі, так ніхто не зрадіє, що вже вернув!...

Пішов, відсидів своє, вернув ся — село таке саме як і було, такі самі у ньому люди — може дехто з сусідів згідливою привітає його усьмішкою та й по всьому...

Та серце Федора, змінило ся — він відчув свою недолю — він перевиджував її іще в тюрмі, а тепер коли увійшов в пусту хату, коли побачив кругом себе ті окурені, голі, чотири стіни, коли на його привіт не відчинив ніхто дверей, коли його не повитав ніхто в хаті чемним словом — тепер немов розкрила ся перед його очима чорна, глибока пропасть — і він, що стояв досі над нею, летить стрімголов на її дно...

Що йому зі сього життя!... Для кого він тепер працювати ме?

Жінка його покинула, жінка що її так полюбив, що була для нього така ввічлива...

Зв'язав ся з нею та почав працювати... Дасть Бог діточки. Витати муть його, як верне з роботи, вилізуть на коліна. Се сїпне за вус, се за чуприну, він і цілувати ме, голубити... Жінка собі граєть ся з ним...

Одна хвиля змела його щастє...

Він сів на лавці, підпер голову обома руками, задумав ся.

Пішов до скрині — нема муки ні дрібки.

Вийшов з хати, переступив поріг сїний одною ногою, вертаєть ся в хату і знов переступив поріг і знов надумєть ся, чи йти...

Присяг, так шож!... Або з добра присяг? Піп силував!...

Ейбо, хоч і силував мене, таки якось тєє... Не буду пити, гріх на душу брати!...

Ба, коли їсти, їсти страх як хочєть ся!...

— Піду в коршму, возьму муки! Пішов.

Питає в коршмі за мукою, а жид:

— А може би тобі горівки — ти змерз?...

— Ей, бо то знаєте, тєє... ні.

— Що тєє?... Чому ні?... Може присяг від горівки?

— Та так... так...

— Е, дурний, а коли ти присяг?

— Як оженив ся!...

— Дурний, дурний, гою!... Який

то з тебе дурень, хоч і газда!... А диви, Филип також присяг при весілю на десять років, а от це!... Ваш піп то такий, що крий Боже!... Як можна чесному газді боронити випити чарочку горівки, як змерзне!... А от Гаврило також не при-

сяг?... А диви як не хоч і два роки нема, як оженив ся!...

— Е!... Якось то... не буду пити!...

— Алеж ні, ні!... Я вам не даю, або то не за гроші!... Пийте, як хочєте, а ні, то я не буду вас силувати!

Заплатив муку, зїв булку та сів коло півняного Гаврила при столі. Говорить, як там в Калуші — то се, то то...

Гаврило не чарку по чарці — Федір сидить та й дивить ся.

Його очі засьвітили ся. Ударив кулаком до стола, аж загуділо в кімнаті!...

— Дай жиде квартиру!... Найшляк всьо трафить!... Всилював — та жінка й так мене покинула!...

Врадуваний, що найшов такий добрий спосіб звільнити себе від присяги — не та не до пізної ночі...

Заїхав в село урядник.

Що лиш жило — старі та молоді повибігали на вулицю, кланяють ся низенько урядовій шапці, а потім йдуть швидко за його возом.

Він заїхав до вїйта — казав собі зварити яєць та молока — попоїв...

(Далі буде).

ПЛАШІВСКА парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,
Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
порукає:

дахівки подвійні вальцовані — системи вінербергської
— барви червоної або чорної;

рурки дренаві різної величини.

Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критєм.

Цінники і прібки висилає даром.

Упрашає о численні замовлення

5—20

З а р я д.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити єще полісу житєву; забезпечитись можна через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

— Удїл членський виносить 50 кор., списове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністеръ“.

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень „Дністеръ“.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовеньству і всім вірним Впреосв. Митрол. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Став фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	} 486.145 92 сот.
Резерва премій	148.480	„	—	„	
„ спеціальна	1.684	„	80	„	
Фонд основний	72.000	„	—	„	
„ ємеритальний	18.166	„	60	„	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень кори тні. а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1,669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Дністра“ приймає **Банк красевий** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язичі.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся.

„Дністеръ“ виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

Важне для всіх!
На-
правляє **КАЛЬОШІ** найгірше
знищені
як також виконувє мужеску, дамску і діточу обуву.

Чоботи для духовеньства по як найприступнійших цінах

З провінцій вистанє старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.